

Motion till riksdagen 2021/22:4691

av **Ida Gabrielsson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2021/22:220 Sjukersättning till äldre i förvärvsarbetande ålder

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att arbetsförmågan hos försäkrade som har fyllt 60 år ska bedömas i förhållande till ordinarie arbete och om att om den försäkrade är arbetslös bör arbetsförmågan bedömas enligt regeringens förslag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2 Inledning

Regeringen lämnar genom proposition 2021/22:220 Sjukersättning till äldre i förvärvsarbetande ålder förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken som syftar till att stärka tryggheten vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga. Förslaget aviserades i budgetpropositionen för 2022 och syftar till att erbjuda ekonomisk trygghet för personer som slitit ut sig under arbetslivet, inte kan arbeta längre och som i dag ofta tar ut ålderspensionen tidigt med livsvarigt lägre pension som resultat. Propositionen bygger på ett förslag som har lämnats av Utredningen om sjuk- och aktivitetsersättningen samt förmåner vid rehabilitering.

Regeringen föreslår särskilda regler gällande rätten till sjukersättning för äldre i förvärvsarbetande ålder. Därmed anpassas regelverket i sjukersättningen till ett längre arbetsliv. Arbetsförmågan hos försäkrade som har som mest fem år kvar tills de uppnår den ålder då de inte längre kan få sjukersättning och som har erfarenhet av sådant arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden ska enligt förslaget bedömas i förhållande till dessa arbeten. Är annat lämpligt arbete tillgängligt för den försäkrade ska arbetsförmågan bedömas mot det. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2022.

3 Vänsterpartiets ståndpunkt

Inför budgetpropositionen för 2022 framförde Vänsterpartiet ett antal krav för att vi skulle kunna ställa oss bakom regeringens budget. Ett av dessa krav var att regeringen skulle gå vidare med förslaget i denna proposition, vilket regeringen alltså aviserade i budgetpropositionen för 2022. Det var således ett av skälen till att Vänsterpartiet röstade för regeringens budget. Vi välkomnar att regeringen nu går fram med detta förslag, som kommer att betyda mycket för människor som sliter ut sig i ett hårt och krävande arbetsliv. Nedan lämnar vi förslag på hur regelverken kan förbättras ytterligare.

3.1 Fast åldersgräns och en annan bedömningsgrund

I Vänsterpartiets krav om att gå vidare med detta förslag var två bestämmelser lite annorlunda utformade. Det handlar om åldersgränsen för de som omfattas och hur arbetsförmågan ska prövas.

Regeringens förslag omfattar de som har som mest fem år kvar till den tidpunkt då sjukersättning som längst kan lämnas. Åldersgränsen för när sjukersättning som längst kan lämnas föreslås enligt proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensions-systemet och i kringliggande system följa riktåldern. Därmed höjs denna gräns i takt med att medellivslängden ökar. Att människor i genomsnitt lever längre gör inte att alla människor klarar av att arbeta längre. Därmed är förslaget dåligt anpassat för att kunna leda till de individuella bedömningar som krävs. Vänsterpartiet anser att åldersgränsen bör sättas till 60 år utan att justeras uppåt med riktåldern.

Regeringens förslag innebär att den som uppnått en viss ålder och som har erfarenhet av sådant förvärvsarbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden ska få sin arbetsförmåga bedömd i förhållande till dessa arbeten eller till annat lämpligt arbete som är tillgängligt för den försäkrade. Med arbeten som den försäkrade har erfarenhet av ska avses arbeten som han eller hon har haft under en tidsperiod på 15 år före prövningen av rätten till sjukersättning.

Vänsterpartiet instämmer i LO-TCO Rättsskydds kritik av definitionen av arbeten som den försäkrade har erfarenhet av. Om erfarenhet som sträcker sig så långt bak som 15 år ska beaktas, är risken stor att många försäkrade i praktiken kommer att bedömas mot arbeten som kräver omfattande omställning. LO-TCO Rättsskydd och LO föreslår i stället att arbetsförmågan ska prövas mot det ordinarie arbetet. En sådan lösning ger arbetsgivaren starkare incitament att förebygga ohälsa, anpassa arbetsplatsen utifrån den enskildes förutsättningar och underlätta återgången i arbete. LO bedömer att en sådan konstruktion skulle främja smidigare lösningar på den försäkrades arbetsplats och se till att fler äldre försäkrade på ett bättre sätt tar vara på sin restarbetsförmåga. LO-TCO Rättsskydd framhåller också att en sådan lösning är logisk eftersom försäkrade som har kort tid kvar av arbetslivet i fråga om sjukpenning kommer att bedömas mot sitt ordinarie arbete. Samma bedömningsgrund bör gälla för sjukpenning och sjukersättning. Vänsterpartiet delar de bedömningarna. En försäkrad som är arbetslös bör prövas mot den yrkesgrupp hen har erfarenhet av.

Regeringen bör återkomma med förslag om att arbetsförmågan hos försäkrade som har fyllt 60 år ska bedömas i förhållande till ordinarie arbete och om den försäkrade är arbetslös bör arbetsförmågan bedömas enligt regeringens förslag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ida Gabrielsson (V)

Christina Høj Larsen (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Maj Karlsson (V)

Daniel Riazat (V)

Karin Rågsjö (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)